

**EURASIA
CENTER**

Eurázsia
Központ

Elemzések

**A Preah Vihear-i konfliktus – Thaiföld és
Kambodzsa vitájának háttere és a 2025-ös helyzet**

Klemensits Péter

EK/2025/22.

Eurázsia Központ

Elemzések

Kiadó:

Eurázsia Központ

Szerkesztő:

Dr. Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:

1117 Budapest, Infopark sétány 1i

eurasiacenter@nje.hu

<https://eurasiacenter.hu/>

Kiadásért felelős személy:

Dr. Horváth Levente, igazgató

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Eurázsia Központ álláspontjának.

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2025

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-550X

A PREAH VIHEAR-I KONFLIKTUS – THAIFÖLD ÉS KAMBODZSA VITÁJÁNAK HÁTTERE ÉS A 2025-ÖS HELYZET

Klemensits Péter

A Preah Vihear templom körüli konfliktus Thaiföld és Kambodzsza között a gyarmati múlt, a nacionalizmus és a területi igények bonyolult összefonódásából ered. A templom, amely 2008 óta UNESCO világörökségi helyszín, nemcsak vallási jelentőséggel bír, hanem mindkét ország nemzeti identitásának középpontjába került. A Nemzetközi Bíróság 1962-es ítélete Kambodzsza javára döntött a templom szuverenitásáról, azonban a környező területek feletti viták továbbra is feszültségeket generálnak, ami katonai összecsapásokhoz vezetett.

Miután 2025-ben ismét fellángolt a konfliktus, egyértelmű, hogy csupán a bilateralizmus, a kulturális örökség közös kezelése és a nemzetközi közvetítés lehetőségei segíthetik elő a feszültségek enyhítését és a diplomáciai kapcsolatok javítását. A Preah Vihear vita ezért nem csupán területi kérdés, hanem komplex jogi és kulturális dinamikákra is rávilágít, amelyeket a kölcsönös elismerés és a kulturális sokszínűség révén érdemes rendezni a jövőben.

Kulcsszavak: *Preah Vihear, Kambodzsza, Thaiföld, Délkelet-Ázsia, ASEAN, katonai konfliktus, határvita*

Abstract

The conflict between Thailand and Cambodia over the Preah Vihear temple has its origins in a complex mixture of colonial history, nationalism and territorial claims. The temple, which has been a UNESCO World Heritage Site since 2008, is not only of religious significance, but also a central component of the national identity of both countries. A judgement by the International Court of Justice in 1962 granted Cambodia sovereignty over the temple, but disputes over the surrounding areas continue to cause tensions and lead to military clashes.

After the conflict flared up again in 2025, it is clear that only bilateralism, joint management of cultural heritage and the possibility of international mediation can help to reduce tensions and improve diplomatic relations. The dispute over Preah Vihear is therefore not only a territorial issue, but also highlights complex legal and cultural dynamics that should be resolved in the future through mutual recognition and cultural diversity.

Keywords: *Preah Vihear, Cambodia, Thailand, Southeast Asia, ASEAN, military conflict, border dispute*

Bevezetés

Az egykori khmer birodalom területén található Preah Vihear templom, amely 2008 óta az UNESCO világörökség része¹, régóta a Thaiföld és Kambodzsa közötti területi vita középpontjában áll. A Dangrek-hegység 525 méter magas szikláján fekvő ősi templomkomplexum lenyűgöző építészetéről és stratégiai elhelyezkedéséről ismert, amelyből lélegzetelállító kilátás nyílik a környező tájra. Annak ellenére, hogy a templom eredetileg egy 12. század első felében épült hindu templom volt, a Preah Vihear környéke évtizedek óta konfliktusok színhelye, amelyek mindkét ország nacionalizmusának, történelmének és identitásának szélesebb kérdéseit érintik.

Az elemzés célja, hogy röviden áttekintse hol tart ma a két ország viszonyát erősen befolyásoló konfliktus, hova vezethető vissza a probléma gyökere és milyen alternatívák lennének a helyzet kezelésére.

A történelmi háttér

A Preah Vihear-hoz köthető területi vita szorosan összefonódik Délkelet-Ázsia gyarmati múltjával. A 19. század végén és a 20. század elején a francia gyarmati uralom kiépülése komoly befolyást gyakorolt a régióra, ami a későbbiekben olyan határok kijelöléséhez vezetett, amelyek gyakran figyelmen kívül hagyták a helyi történelmi igényeket és kulturális kötődéseket. Az 1907-es francia-sziámi szerződés miközben [újra definiálta a határokat](#), jelentős bizonytalanságot eredményezett a Preah Vihear templom területének tulajdonjogát illetően.²

A világos dokumentáció hiánya és a szerződések eltérő értelmezése később alapot teremtett az egymással versengő nemzeti igények megfogalmazásához. A gyarmati korszakban készült térképeket mindkét ország hivatkozásként használja igényeinek alátámasztására, anélkül, hogy ezek elősegítenék a kérdés végleges megoldását. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy a régió [történelmét számos konfliktus és hatalmi változás övezte](#) – mint pl. a thai katonai megszállás a második világháború idején, vagy fokozott stratégiai jelentősége a vörös khmerek hatalomra kerülése után – ami tovább nehezíti a templomot övező igények jogosságának megállapítását.

A Preah Vihear templom, egy [jelentős hindu szentély](#), amelyet eredetileg Shiva istennek szenteltek, a Khmer Birodalom idején, a 9. és 12. század között épült. A templom kialakítása a hagyományos hindu kozmológiát testesíti meg, szimbolizálva a kozmikus tengelynek tartott Meru-hegyet. Az idő múlásával, ahogy a hinduizmus háttérbe szorult a buddhizmus javára a régióban, Preah Vihear buddhista elemeket is magába olvasztott, miközben megőrizte hindu ikonográfiáját, ezzel is bizonyítva kettős vallási jelentőségét. Ma zarándokok és turisták egyaránt látogatják, hogy kapcsolatba kerüljenek gazdag történelmi örökségével és spirituális hangulatával. A lényeg, hogy a Preah Vihear templom, manapság mind Thaiföld, mind Kambodzsa számára jelentős kulturális és vallási

szimbólum. Mivel mindkét országban a 20. században előretört a nacionalizmus, a templom a nemzeti büszkeség és identitás középpontjává vált. A kambodzsaiak számára a templom a kulturális örökséget és a történelmi helyszínek feletti szuverenitást szimbolizálja, míg a thaiföldiek számára a történelmi múlthoz fűződő kapcsolatot jelenti.

A modern politikai diskurzusban a templomra való hivatkozás mindkét kormány nacionalista narratíváját szolgálta. A Preah Vihear érzelmi és szimbolikus jelentősége tovább fokozta a vitát, ami politikai szempontból érzékeny időszakokban, különösen akkor, amikor a nemzeti identitás mindkét oldal számára fontos összetartó erő, feszültségekhez vezetett.

Jogi dimenziók

1962-ben a Nemzetközi Bíróság (ICJ) mérföldkőnek [számító ítéletet hozott Kambodzsa](#) javára, amelyben kijelentette, hogy a Preah Vihear templom kambodzsai területen található. Ez volt az első olyan ICJ-ítélet, amely közvetlen következményekkel járt egy olyan térségben, ahol a határok gyarmati térképekre épültek. Az ítélet történelmi dokumentumokon és a gyarmati szerződések értelmezésén alapult. A döntés azonban kifejezetten a templomra vonatkozott, és nem terjedt ki a környező területekre, amelyek továbbra is vita tárgyát képezték. Az ICJ megállapította, hogy Thaiföld elfogadta az 1907-es megállapodásról készült térképek érvényességét, amelyek alátámasztották Kambodzsa területi igényét. A Bíróság elrendelte, hogy Thaiföld vonja vissza katonai erőit a templom környékéről, megerősítve Kambodzsa szuverenitását a helyszín és a környező régió felett. Ez a döntés hangsúlyozta a történelmi megállapodások és a nemzetközi jog jelentőségét a területi viták rendezésében.

Bár az ítélet tisztázta a templom feletti szuverenitást, nem foglalkozott a környező területeken folyó területi vitákkal és katonai összecsapásokkal, a jogi „szürkezőna” pedig további konfliktusokhoz vezetett. Az ICJ végrehajtási mechanizmusainak hiányossága megnehezítette ítéletének teljes végrehajtását, lehetővé téve mindkét ország számára, hogy az ítéletet nemzeti érdekeinek megfelelően értelmezze.

A Nemzetközi Bíróság ítéletét követően [több katonai összecsapás történt](#) a thaiföldi és a kambodzsai erők között Preah Vihear környékén, különösen 2008-ban és 2011-ben. Ezek a konfrontációk gyakran mindkét oldalon áldozatokkal jártak, és rávilágítottak a határvidék instabilitására. Az összecsapások során gyakran tűzéri eszközöket is bevetettek, ami a környéken élő lakosok menekülését eredményezte, tovább rontva a két ország közötti kapcsolatokat.³

2011-ben Kambodzsa ismét az ICJ beavatkozását kérte a határvonalak tisztázása érdekében. [A bíróság 2013-ban válaszolt](#), és elrendelte Thaiföldnek, hogy vonja vissza csapatait a vitatott területről, és engedje meg a kambodzsai őrnöknek a templomhoz való hozzáférést. A 2013-as értelmező ítélet során a Bíróság

„tágabban” értelmezte a templomhoz tartozó területet, de továbbra sem rajzolt új határvonalat. Bár a bíróság megerősítette Kambodzsa szuverenitását Preah Vihear felett, mindkét ország továbbra is vitatta a határ értelmezését, ami nacionalista érzelmekkel fűtött sporadikus összecsapásokhoz vezetett.

A konfliktus legutóbb [2025. május 28-án lángolt](#) fel újra, amikor kambodzsai és thaiföldi csapatok rövid tűzharcba keveredtek, amelynek eredményeként egy kambodzsai katona meghalt. Mindkét kormány egymást vádolta szuverenitássértéssel, ami bonyolította a diplomáciai megoldások megtalálását. Ezen túlmenően a két ország egymás ellen számos [büntető intézkedést](#) is hozott. Kambodzsa betiltotta a Thaiföldről érkező importtermékeket, a gyümölcsöktől és zöldségektől kezdve az áramon és az interneten át a thaiföldi sorozatokig és filmekig. Válaszképpen Thaiföld szintén korlátozásokat vezetett be a szárazföldi határokon keresztül Kambodzsába utazó állampolgárai és turistái számára.

A folyamatos katonai jelenlét és a szórványos erőszak aláhúzza a megoldatlan területi viták által okozott instabilitást, és rámutat arra, hogy a nemzeti büszkeség és a területi igények érvényesítése miként fajulhat fegyveres konfliktussá.

A jelenlegi legfőbb kérdések

A Preah Vihear vita az évek során jelentősen befolyásolta Thaiföld és Kambodzsa diplomáciai kapcsolatait. A nacionalista érzelmek mindkét országban olyan politikai erők fellépéséhez vezettek, akik a Preah Vihear templom kapcsán kialakult feszültséget igyekeztek felhasználni a [belföldi támogatás megszerzésére](#).⁴ Ez olyan feszült helyzetekkel teli ciklusokhoz vezethet, amelyek során az egyes országokban a Thaiföld-ellenes és Kambodzsa-ellenes retorika megerősödött, ami jelentősen hátráltatta a konstruktív párbeszédre irányuló erőfeszítéseket.

A diplomáciai csatornákon keresztül történő kapcsolatjavítási kísérletek ellenére továbbra is nagy a kölcsönös bizalmatlanság a felek között. A magasabb szintű találkozókat gyakran csak korlátozott eredményeket hoznak, mivel mindkét országnak meg kell küzdenie a belföldi nyomással és azzal, hogy területi igényeivel kapcsolatban erőt kell sugároznia.

A Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN) az idők során [megpróbált közvetíteni és előmozdítani](#) a párbeszédet a kérdésben. Az UNESCO Preah Vihear világörökségi helyszínné nyilvánítása 2008-ban nemzetközi figyelmet irányított a templomra, és hangsúlyozta annak jelentőségét. Azonban a nemzetközi fórumokon tapasztalható elfogultság mindkét oldalon fokozhatja az országok szuverenitásába való beavatkozás iránti érzéseket.

Elmondható, hogy a nemzetközi szereplők erőfeszítései vegyes eredményeket hoztak: bár alkalmanként elősegítették a tárgyalásokat, ezek a kezdeményezések gyakran nem vezettek tartós megoldásokhoz, amelyek a mélyebb sérelmeket is orvosolták volna. A kihívás a regionális együttműködés és a nemzeti érdekek közötti egyensúly megteremtésében rejlik.

De a gazdasági következményekről se feledkezzünk meg. A templom Kambodzsa fontos turisztikai látványossága, amely történelmi és építészeti jelentőségével vonzza a látogatókat.⁵ A folyamatos viták azonban gátolják a turizmus stabil fejlődését a térségben, mivel a katonai konfliktusok és a határfeszültségek elriaszthatják a látogatókat és károsíthatják a helyi gazdaságot.

Ezen túlmenően a [gazdasági érdekek](#) különböző szintű beruházásokhoz és regionális gazdasági következményekhez vezetnek. Míg Kambodzsa gazdasági hasznot húz a turizmusból, Thaiföld geopolitikai érdekeit szem előtt tartva a régióban korlátozza gazdasági kapcsolatait Kambodzsával, ami mindenre kihat, a kereskedelmi útvonalaktól a turisztikai együttműködésig.⁶

Lehetséges megoldások

A megoldás felé vezető úton több stratégia is fontolóra vehető:

- **Kétoldalú párbeszéd fokozása:** A politikai vezetők mellett a két ország kulturális képviselőinek, történészeinek és közösségi szereplőinek bevonásával folytatott átlátható párbeszéd elősegítheti a kölcsönös megértést és hozzájárulhat a történelmi narratívák összeegyeztethetőségéhez.
- **Együttműködés az örökség kezelésében:** Thaiföld és Kambodzsa együttműködhetne a Preah Vihear helyszín közös kezelésében, elősegítve a határokon átnyúló kulturális örökségturizmust. Ez nemcsak a helyi gazdaságot erősítené, hanem a megosztott tulajdonjog helyett a közös örökség iránti elkötelezettséget is jelentené.
- **Nemzetközi választottbíráskodás és közvetítés:** Az ASEAN vagy az ICJ nemzetközi szervezetek [folyamatos részvétele](#) lehetőséget nyújthatna a békés megbeszélésekre és a megoldásra, biztosítva, hogy mindkét ország aggályai megfelelően kezelésre kerüljenek.
- **Közdiplomáciai kezdeményezések:** A közös történelmet és kulturális kötelekeket hangsúlyozó [kulturális csereprogramok](#), turisztikai kampányok és oktatási programok előmozdítása enyhítheti a közhangulatot mindkét oldalon, és elősegítheti a diplomáciai kapcsolatok kialakítására alkalmasabb légkör kialakulását.
- **Az oktatási narratívák összehangolása:** Az oktatás erősen befolyásolja, hogy a két ország fiataljai hogyan tekintenek egymásra és közös történelmükre, ami aláhúzza a párbeszéd és az együttműködésen alapuló tudományos kutatás fontosságát a szakadékok áthidalása és a regionális harmónia előmozdítása érdekében, amely a generációs szemléletváltás nélkül aligha lesz megvalósítható.
- **Regionális stabilitási kezdeményezések:** A régió stabilitásának tágabb következményeinek és az együttműködésen alapuló biztonsági

megállapodások fontosságának elismerése csökkentheti a feszültségeket és erősítheti a kapcsolatokat, lehetővé téve a viták együttműködésen alapuló megoldását.

Konklúzió

A Preah Vihear templom körüli vita a történelmi sérelmek, jogi viták és a változó nemzeti identitások komplex hálóját jelenti. A gyarmati örökség, a burjánzó nacionalizmus és az azt követő jogi ítéletek kölcsönhatása Preah Viheart nem csupán vallási helyszínné, hanem a nemzeti büszkeség szimbólumává, egyben a kétoldalú kapcsolatok vitatott középpontjává tette. 2025 nyarán továbbra is azt látjuk, hogy miközben mindkét ország próbál navigálni a követelések és ellenvetések bonyolult hálójában, továbbra is kihívást jelent a párbeszéd, a kölcsönös tisztelet és végső soron a megoldás előmozdítása.

A Preah Vihear-vita mindennél jobban emlékeztet minket arra, hogy a történelem és a kultúra milyen bonyolult módon alakítja a nemzeti identitást és a területi igényeket. Ráadásul a konfliktus nemcsak bilaterális, hanem regionális stabilitási kérdés is, amely példázza, hogy a gyarmati örökség és a modern nacionalizmus milyen mélyen beágyazódott a délkelet-ázsiai belpolitikákba. A 21. században csak a kölcsönös elismerés és a másik kulturális örökségének tiszteletben tartása révén remélheti Thaiföld és Kambodzsa, hogy túllép a történelmi sérelmeken és közös jövő felé haladhat.

Jegyzetek

¹ Preah Vihear 2008-as felvétele az UNESCO világörökségi listájára mélyreható politikai következményekkel járt Kambodzsára és Thaiföldre nézve, fokozva a helyszínért folyó, régóta fennálló területi vitát. Kambodzsának az UNESCO-listára való felvétel megerősítette a nemzeti büszkeséget és a Hun Sen miniszterelnök vezette kormány legitimitását, amely így Kambodzsa örökségének védelmezőjeként léphetett fel. Ezzel szemben Preah Vihear világörökségi helyszínné nyilvánítása fokozta a feszültséget Thaifölddel, ahol a nacionalisták vitatták Kambodzsa igényét, és az UNESCO-listára való felvételt saját történelmi tulajdonukra mért fenyegetésnek tekintették.

² Az 1907-es francia-thai szerződés, egyik fontos vonatkozása a Preah Vihear templomra gyakorolt hatása volt, ugyanis a templom körüli egyes területek közigazgatási ellenőrzését Thaiföldről Franciaországra ruházta át, ami bizonytalanságot okozott a pontos határvonalat illetően. Az ebben az időszakban készült térképek Preah Viheart Kambodzsa területén jelölték, míg a thaiföldi értelmezés ezzel ellentétes volt. A szerződés és a korábbi megállapodások pontatlanságai és hiányosságai feszültségekhez és katonai összecsapásokhoz vezettek, különösen a 20. század közepén.

³ A 2008-as összecsapások októberben kezdődtek, amikor a kambodzsai erők jelentős thai csapatösszevonásokról számoltak be, ami fokozta a khmer fél aggodalmát. 2011-ben az újjáéledt harcok intenzív tűzérségi tűzzel jártak, amely katonák és civilek halálát, valamint jelentős infrastrukturális károkat és több ezer lakos elmenekülését okozták. Az összecsapások a nemzetközi közösség figyelmét is felkeltették, egyben diplomáciai lépésekre és békés rendezésre szólítottak fel. 2013-ban a Nemzetközi Bíróság Kambodzsának ítélte a templom feletti szuverenitást, de a környező területekkel kapcsolatos vitákat továbbra sem rendezte.

⁴ A Preah Vihear templom körüli feszültségeket kihasználni kívánó fő politikai erők Kambodzsában és Thaiföldön a nacionalista frakciók, a katonai vezetők és a népi mozgalmak voltak. Thaiföldön a Demokrata Párt és más politikai pártok a vitát a belpolitikai kérdések között nemzeti büszkeségként állították be, hogy ezzel megnyerjék a közvélemény támogatását. A jobboldali csoportok, mint például a Népi Szövetség a Demokráciáért (PAD) és az Egyesült Front a Diktatúra Elleni Demokráciáért (UDD), szintén a politikai céljaikra akarták felhasználni a feszültségeket. A PAD nacionalista programot hirdetett, azt állítva, hogy a templom Thaiföldhöz tartozik, míg az

UDD együttműködésre törekedett Kambodzsával, de nehezen tudta ellensúlyozni a növekvő nacionalista hangokat. Kambodzsai részről Hun Sen miniszterelnök kormányzó Kambodzsai Néppártja (CPP) a konfliktust a nemzeti érdekek védelméneként ábrázolta, ami segített elterelni a közvélemény figyelmét a korrupcióval és a kormányzás kihívásaival kapcsolatos kritikákról.

⁵ A helyszín elősegíti Kambodzsa kulturális turizmusát azáltal, hogy bemutatja a Khmer Birodalom történelmi jelentőségét és népszerűsíti örökségének megbecsülését a látogatók körében.

⁶ Preah Vihear tartomány jelentős bevételt hoz Kambodzsának, különösen mezőgazdaságnak és a Preah Vihear templom által vonzott turizmusnak köszönhetően. [2024-ben a tartomány](#) több mint 170 millió dollárt realizált olyan mezőgazdasági termékekből, mint a rizs, a manióka és a kesudió, ami jól tükrözi mezőgazdasági termelékenységét és gazdasági jelentőségét.

⁷ A közös digitális emlékezetplatformok (pl. online kiállítások, 3D templomrekonstrukciók) is segíthetik az közös örökség hangsúlyozását anélkül, hogy területi igényeket kellene újratárgyalni.